Організація та управління в природоохоронній діяльності

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	**101 Екологія**	**Інститут / факультет**	**Навчально-науковий інститут механічної інженерії і транспорту**
Назва програми	**Інженерна екологія**	**Кафедра**	**Хімічна техніка та промислова екологія**
Тип програми	**Освітньо-професійна**	**Мова навчання**	**Українська**

Викладач

Самойленко Наталія Миколаївна ,
Nataliia.Samoilenko@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри хімічної техніки та промислової екології НТУ «ХПІ».

Досвід роботи – 27 років. Автор понад 190 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Системи технологій та промислова екологія», «Організація та управління в природоохоронній діяльності», «Управління техногенною та екологічною безпекою», «Обладнання захисту біосфери», «Екологічно сталий розвиток міст».

Загальна інформація про курс

Анотація	**Дисципліна спрямована на оволодіння базових знань, принципів і методів щодо організації та управління природоохоронною діяльністю та розвиток у студентів навичок практичного використання складових екологічного управління, здатності до участі в управлінні природоохоронними діями та ефективного впровадження природоохоронних заходів і проектів. Курс передбачає формування загальних знань щодо державного екологічного управління та спеціальних знань з корпоративного екологічного управління з урахуванням сучасних вимог до природоохоронної діяльності.**
Цілі курсу	**Надання майбутнім фахівцям знань щодо основних принципів та складових організації і системи управління природоохоронною діяльністю на різних рівнях її проведення в Україні, а також здатності до участі в управлінні природоохоронними діями та екологічними проектами**
Формат	**Лекційні, практичні заняття , консультації. Підсумковий контроль - іспит**
Семестр	6

Обсяг дисципліни: 3 кредити ECTS 90 годин.

Лекцій: 36 годин.

Практичних занять: 12 годин.

Компетентності:

- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
- Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.
- Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.
- Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.
- Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.
- Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Результати навчання:

- Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами
- Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки
- Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів
- Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень

- Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти
- Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів

Теми що розглядаються

Тема 1. Сутність природоохоронної діяльності та природоохоронних заходів

Тема 2. Організаційне забезпечення управління природоохоронною діяльністю.

Тема 3. Принципи та методи управління природоохоронною діяльністю.

Тема 4. Функції управління природоохоронною діяльністю.

Тема 5. Екологічна політика та її реалізація в Україні.

Тема 6. Система державного екологічного управління в Україні.

Тема 6.1. Державне екологічне управління та органи загальнодержавного рівня регулювання природоохоронних відносин.

Тема 6.2. Органи територіального рівня регулювання природоохоронних відносин.

Тема 6.3. Екологічні плани та програми охорони довкілля.

Тема 6.4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України та інші державні органи управління природоохоронною діяльністю.

Тема 6.5. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля

Тема 7. Корпоративне екологічне управління

Тема 7.1. Система корпоративного екологічного управління

Тема 7.2. Спеціальні функції корпоративного екологічного управління.

Тема 7.3. Організаційна структура корпоративного екологічного управління.

Тема 8. Громадське екологічне управління

Форма та методи навчання

Процес викладання дисципліни включає лекції (вступна, тематичні), практичні заняття (інформаційні та аналітичні завдання, ситуаційні задачі), індивідуальне завдання у формі реферату, консультації (групові та індивідуальні, у тому числі дистанційні).

Метод лекції передбачає ознайомлення з її планом та конспектування змісту. При цьому студенти виділяють головне в матеріалі заняття та розвивають сприйняття, увагу і пам'ять. У лекціях використовується пояснювальний метод, що включає повідомлення фактів, які пояснюються студентам до осмислення їх суті. Метод репродуктивного навчання, який використовується на практичних заняттях, сприяє узгодженню теоретичного навчання з практичним, а також вироблення у студентів умінь та навичок щодо одержаних знань. При виконанні індивідуального завдання застосовується спонукальний метод навчання з організацією самостійної діяльності студентів із засвоєння нових знань.

Методи контролю

Викладання дисципліни супроводжується здійсненням поточного та підсумкового контролю знань студентів. Форми поточного контролю включають: коротку співбесіду на початку лекції (за матеріалами тем попередньої лекції); контроль знань студентів за темами, винесеними на самостійну роботу; перевірку набутих умінь на практичних заняттях; перевірку індивідуального завдання, а також підсумкову тестову перевірку знань студентів за змістовними модулями. Підсумковий контроль здійснюється на усному екзамені (з оцінкою за 100-бальною шкалою) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Контрольні роботи	Практичні заняття	Індивідуальні завдання (РЕ)	Тощо*	Іспит	Сума
48	12	20	8	12	100

*Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під **системою оцінювання** слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними **критеріями оцінювання** для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та вмінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки „відмінно", „добре", „задовільно" чи „незадовільно") та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	**Оцінка ECTS та її визначення**	**Національна оцінка**	**Критерії оцінювання**	
			позитивні	**негативні**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
90-100	A	Відмінно	- **Глибоке знання** навчального матеріалу модуля, що містяться в **основних і додаткових літературних джерелах;** - **вміння аналізувати** явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - **вміння** проводити **теоретичні розрахунки**; - **відповіді** на запитання **чіткі**, **лаконічні, логічно послідовні;** **- вміння вирішувати складні практичні задачі.**	Відповіді на запитання можуть містити **незначні неточності**
82-89	B	Добре	- **Глибокий рівень знань** в обсязі **обов'язкового матеріалу**, що передбачений модулем; - вміння давати **аргументовані відповіді** на запитання і проводити **теоретичні розрахунки**; - вміння вирішувати **складні практичні задачі.**	Відповіді на запитання містять **певні неточності;**
75-81	C	Добре	- **Міцні знання** матеріалу, що вивчається, та його **практичного застосування;** **-** вміння давати **аргументовані відповіді** на запитання і проводити **теоретичні розрахунки**; - вміння вирішувати **практичні задачі.**	**-** невміння використовувати теоретичні знання для вирішення **складних практичних задач.**
64-74	D	Задовільно	- Знання **основних фундаментальних положень** матеріалу, що вивчається, та їх **практичного застосування**; - вміння вирішувати прості **практичні задачі**.	Невміння давати **аргументовані відповіді** на запитання; - невміння **аналізувати** викладений матеріал і **виконувати розрахунки;** - невміння вирішувати **складні практичні за-**

1	2	3	4	5
				дачі.
60-63	E	Задовільно	- Знання **основних фундаментальних положень** матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші **практичні задачі**.	Незнання **окремих (непринципових) питань** з матеріалу модуля; - невміння **послідовно і аргументовано** висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розвязанні **практичних задач**
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	**Додаткове вивчення** матеріалу модуля може бути виконане **в терміни, що передбачені навчальним планом**.	Незнання **основних фундаментальних положень** навчального матеріалу модуля; **- істотні помилки** у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати **прості практичні задачі.**
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	–	- Повна **відсутність знань** значної частини навчального матеріалу модуля; **- істотні помилки** у відповідях на запитання; -незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання **простих практичних задач**

Основна література:

1	Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року:закон України від 28.02.2019 р. № 2697 – VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019 № 16.
2	Самойленко Н.М., Райко Д.В., Аверченко В.І.Організація та управління в природоохоронній діяльності: навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 174 с.
3	Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: Крок, 2019. 368 с
4	Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: підручник. Суми:Університетська книга, 2016. 586 с.
5	Шлапак Н. С., Волошин В.С., Серкутан Т.В. Екологічний менеджмент : підручник. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 205 с
6	Горун М.В. Пиріг Г.І., Файфура В. В., Федірко М. М. Екологія: навч. посіб. Тернопіль, 2019. 156 с.
7	Заверуха Н.М., Серебряков В.В.,Скиба Ю.А. Основи екології: навч. посіб. К.:Каравела, 2015. 304 с.
8	Екологічне право: навч. посіб. / Резворович К. Р. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.
9	Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти: посібник / Берзіна С.В. та ін. К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017.134 с.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище	Економіка природокористування
	Управління екологічними ризиками
	Основи професійної безпеки та здоров я людини

Провідний лектор: _проф.,доц.Самойленко Н.М._____
(посада, звання, ПІБ)